

Finanskomiteen
Familie- og kulturkomiteen

Dato: 29.10.2020
Vår ref.:
Deres ref.:

Behov for snarlige avklaringer og forbedringer i gjeldsregistrene

I flere år har svært mange vært bekymret for husholdningenes gjeldsutvikling, og spesielt veksten i forbrukslånmarkedet har vært en kilde til mange diskusjoner om ulike tiltak som kunne begrense dette. Etter innføringen av regler for markedsføring og utlånspraksis, og ikke minst innføringen av gjeldsregistrene fra 1. juli 2019, er den kraftige veksten i forbrukslån nå snudd til en nedgang i den samlede gjelden.

Når man nå ser hvilken verdifull virkning gjeldsregistrene har, bør disse også optimaliseres for å få enda bedre virkning. Stortingets finanskomite og familie- og kulturkomite har flere ganger diskutert utfordringene med utlånsveksten. Vi ønsker derfor å ta opp med dere et ønske om ytterligere forbedringer i ordningen.

Det er særlig tre punkter vi vil peke på, som vi mener det haster med å gjennomføre. Vi har tatt opp disse problemstillingene med barne- og familiedepartementet flere ganger, men de har henvist alle eventuelle endringer og forbedringer av gjeldsregistrene til en evaluering av loven i 2021. Etter Finans Norges mening er det for defensivt, og vi ber om at dere vurderer disse innspillene.

1. Gjeldsregistrene må omfatte all gjeld

Finans Norge har tidligere tatt til orde for en utvidelse av registrene til å omfatte all gjeld. Vi registrerer at en samlet finanskomite på Stortinget i vår også ønsket en slik utvidelse.

Det er overraskende og skuffende at statssekretær i Barne- og familiedepartementet, Erik Lunde, uttaler til Finance Watch 16. oktober at det vil ikke bli vurdert å utvide gjeldsinformasjonsordningen før resultatet av en evaluering av loven i 2021 foreligger. Finans Norge mener det ikke kan være noen tvil om at gjeldsregistrene både er tatt i bruk av finansforetakene og at ordningen allerede har bidratt sterkt til nedgangen i forbrukslånsveksten, og at det derfor nå heller må setter i gang et arbeid for å se på hvordan utvidelsen kan gjøres.

Finans Norge tok opp dette i brev til Barne- og familiedepartementet 22.06 2020, men har ikke mottatt svar på dette brevet.

2. Gjeldsregistrene må omfatte også lån til forbruker formidlet via folkefinansieringsplattformer

Det er foreløpig ingen helhetlig regulering av folkefinansieringsplattformer. Det er imidlertid et faktum at noen av disse plattformene formidler lån også til forbrukere. Det bør derfor stilles samme krav til disse som til andre som yter kredit til forbruker, da forbrukervernet gjør seg minst like sterkt gjeldende når vi er på et uregulert område.

I dag er det ingen plikt til å rapportere inn slike lån til registrene, og folkefinansieringsplattformene har heller ikke anledning til å hente ut informasjon fra registrene for å vurdere hvorvidt de bør formidle lån til en forbruker som søker om det. Det kan føre til at en forbruker som ikke får lån i en ordinær bank kan pådra seg uhåndterlig gjeld gjennom lån i en slik plattform. Det kan også føre til at det oppstår et gråmarked for kreditt på siden av det ordinære markedet.

Derfor haster det etter Finans Norges mening å foreta en utvidelse av gjeldsregistrene også på dette punktet. Finans Norge tok opp dette i møte med Barne- og familiedepartementet høsten 2019.

3. Bankene må i minst like stor grad som finansagenter kunne hente informasjon fra gjeldsregistrene etter samtykke fra forbrukerne

Det har oppstått store spørsmål om tolkingen av gjeldsinformasjonsloven med hensyn til hvem som kan hente informasjon fra gjeldsregistrene på bakgrunn av samtykke fra forbruker.

Finans Norge rettet en henvendelse til Barne- og familiedepartementet 11.02.2019 om to konkrete forhold: 1) I hvilken grad kan forbruker gi samtykke til prissammenligningsportaler eller andre agenter om at de kan innhente samtykke fra gjeldsinformasjonstjenesten på vegne av forbruker, og 2) I hvilken grad forbruker kan gi samtykke til nettbanken sin om at nettbanken kan vise gjeldsinformasjon om kunden i nettbanken.

Vi fikk til svare at ingen av disse situasjonene var forenlig med loven, i brev av 01.03.2019 fra Barne- og familiedepartementet.

I ettertid har det imidlertid vist seg at Finanstilsynet har åpnet for at aktører fra den første gruppen likevel kan hente informasjon fra gjeldsregistrene etter samtykke fra forbruker, mens forbrukers nettbank fremdeles ikke kan det.

Finans Norge mener dette er underlig. Prissammenligningsportaler og agenter er ikke finansforetak, de er ikke underlagt Finanstilsynets kontroll. Disse aktørene gjør ikke selv noen kredittvurdering, og har dermed etter loven ikke adgang til å hente ut informasjon fra registrene på egen hånd. Nettbanken, som forbruker allerede har et kundeforhold til, er

derimot ikke gitt samme anledning til å vise informasjon fra gjeldsregistrene for kunden i nettbanken, selv om kunden ønsker det og samtykker til det.

Finans Norge har ikke mottatt noen skriftlig forklaring på at den faktiske eller rettslige situasjonen har endret seg etter at vi mottok brev 01.03.2019.

Vi mener imidlertid at det må klargjøres at også nettbank har mulighet til å fremstille informasjon fra gjeldsregistrene i nettbanken etter samtykke fra forbruker. Det vil gi forbruker en enda enklere tilgang til verdifull informasjon om egen gjeldssituasjon og dermed kunne bidra til bedre personlig økonomistyring.

Har noen av komiteenes medlemmer spørsmål eller ønsker å diskutere disse forslagene, er dere hjertelig velkommen til å ta kontakt

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Jan Erik Fåne (sign)

Direktør kommunikasjon og samfunn

Gry Nergård (sign)

Forbrukerpolitisk direktør